

De bijdrage van Art Support Decoratelier
Art Support Decoratelier B.V. heeft in opdracht van V&V Entertainment met man en macht gewerkt, om binnen twee maanden het decor van The Sound of Music te vervaardigen. Mede dankzij ondersteuning van de Art Support Uitzendorganisatie B.V. en Art Support Theaterproductiebureau B.V. is het decor van The Sound of Music prachtig geworden.

"Het decor bestaat uit verschillende herkenbare scènes uit de film, die door middel van snelle kapchangements op het toneel worden getoverd", vertelt Richard Pael. "Tevens zijn drie grote geautomatiseerde rolwagens vervaardigd waarin twee draaischijven zijn verwerkt. Deze vormen samen met een groot hangend trappenhuis het huis van de "familie Von Trapp". Het hekwerk is in verband met het gewicht gemaakt uit uitgefreesde platen geschuimd PVC. Zodra de draaischijven draaien, wordt het exterieur van het huis zichtbaar, met uitzicht over het bergenlandschap (opera folie)." De trouwscène vindt plaats in een prachtig gedecoreerde rijdende kapel. Hiervoor heeft Art Support een ervaren beeldhouwer benaderd die de bijbelfiguren op de hand uit grote blokken piepschuim heeft gesneden. Tevens zijn in het decor geperste reliëf decoratieplaten uit de Peter Evans Studio's in Engeland verwerkt. Pael: "Aangezien de voorstelling voor een langere periode in Theater de Efteling zal staan, is besloten om het geheel prefab in ons atelier te vervaardigen en op locatie in Kaatsheuvel af te monteren."

Klassieker naar nieuwe maatstaven: The Sound of Music

Fotografie: Roy Beusker

Theater de Efteling is de laatste jaren meer en meer uitgegroeid tot het derde grote open eind theater van Nederland. Met de nieuwe productie 'The Sound of Music' – een coproductie van Efteling Theaterproducties en V&V Entertainment – bevestigt het die status nog maar eens. Het is de grootste productie tot nu toe voor Theater de Efteling. Helemaal zonder horten of stoten ging dat overigens niet. Een gesprek met Jeroen Zwartjes (Efteling Theaterproducties) en stagemanager Jeroen Frijters (V&V Entertainment).

Iedereen kent de klassieker The Sound of Music. Is het niet als musical, dan toch wel als film. Dit jaar is het precies 50 jaar geleden dat Richard Rodgers en Oscar Hammerstein de productie op Broadway op de planken zetten. Voor Efteling Theaterproducties en V&V Entertainment een mooie reden om The Sound of Music op basis van het originele script te eren met een fonkelnieuwe productie rondom het verhaal. "Als Efteling staan wij bekend om onze sprookjes, sages en legendes. The Sound of Music is natuurlijk een hele grote legende, waarmee Efteling Theaterproducties samen met V&V Entertainment weer een grotere stap zet", legt Jeroen Zwartjes uit. "En deze mooiste en grootste titel bleek voor handen te zijn. Toen hebben we besloten om het samen, als coproducenten, te gaan doen."

Hetzelfde eindbeeld

Eén ding was voor de producenten direct duidelijk. Het mocht absoluut geen kopie van eerdere varianten worden, zowel inhoudelijk als op technisch vlak. "Ook was voor ons meteen duidelijk dat John Yost het moest gaan regisseren", vertelt Zwartjes. "Op de eerste plaats omdat hij het the-

ater goed kent, maar ook vanwege het soort publiek. We krijgen hier namelijk veel publiek dat voor het eerst kennismakt met theater en hij weet daar perfect op in te spelen." Yost maakte een voorstelling die teruggaat naar het oorspronkelijke script. Terug naar hoe de show ooit bedoeld was dus. "Het eindresultaat is echt geworden wat wij wilden. Inhoudelijk en technisch gezien is het echt gemaakt voor dit theater en iedereen had eigenlijk direct wel hetzelfde eindbeeld voor ogen. We zijn dan ook dicht bij het originele plaatje kunnen blijven."

Geén 'Londen'

Rondom de productie werden sowieso veel mensen verzameld die Theater de Efteling én het publiek al goed kenden. Uitvoerend producent Wendy Verhappen bijvoorbeeld, die ook Assepoester al 'gedaan' had in het theater en die dus ook beseftte dat het niet altijd het uitgesproken theaterpubliek is dat over de vloer komt. Verder was voor de producenten meteen helder dat Allard Blom voor de vertaling moest gaan zorgen, Marjolein Ettema het decor moest gaan ontwerpen en Maya Schröder voor de kostuums mocht gaan

zorgen. Zwartjes: "Zo vormden we een team dat V&V Entertainment vaker gebruikt en waar wij zelf ook al meer mee hadden gedaan – een logische keuze dus. Vervolgens schuif je het allemaal in elkaar en kom je al snel op één lijn te zitten. We zijn ook in Londen wezen kijken, maar daar werd voor ons al direct duidelijk dat we dáár geen kopie van wilden. Ze hebben er daar een heel donkere voorstelling van gemaakt, terwijl het verhaal eigenlijk ook veel over hoop gaat. Daar is het sober en dreigend en dat wilden wij niet. Met het Nederlandse publiek in het achterhoofd hebben we vervolgens voor onze manier gekozen."

Opstartproblemen

"Daarna zijn we een lang en heftig productieproces ingegaan", vult Jeroen Frijters aan. "Het creatieve proces speelde eigenlijk al toen Assepoester nog liep hier. Bij die productie hebben we uiteraard ook dingen geleerd die we in The Sound of Music hebben meegenomen. Het gebruik van de zaal bijvoorbeeld. In deze productie breken we door de grenzen van het eigenlijke toneel heen, door ook de zaal en de zijkanalen erbij te betrekken. Dat gebeurt eigenlijk al door het geluid bij binnenkomst. Geluidsontwerper Jørgen Verhaeren heeft bij de entree een galm gecreëerd waardoor het voor de bezoekers klinkt alsof ze een kerk binnenstappen. Van daaruit ga je vervolgens naar de opening in het klooster, waarbij van achteruit de zaal nonnen met kaarsen naar voren komen. Ook op het gebied van automatisering (STS Automatisering) en lichtontwerp (Mark Heinz) konden we lering trekken uit eerdere ervaringen. Vanuit Assepoester zijn we weer een stap hoger gegaan. We zijn technisch gezien ook meer gaan vragen van het theater, juist omdat deze show groter is dan alle vorige. Bij eerdere voorstellingen hebben we naar aanleiding van die producties natuurlijk ook wel de grenzen opgezocht, maar nu pushen we het allemaal nog

De bijdrage van EML Holland

"EML Holland heeft The Sound of Music voorzien van geluid, volgens de specifieke wensen van geluidsontwerper Jørgen Verhaeren", vertelt Jan Prins. "Jørgen en zijn team hebben een uitstekende prestatie geleverd. We kunnen eenvoudig concluderen dat The Sound of Music de best klinkende voorstelling tot nu toe in Theater de Efteling is."

EML heeft qua geluid o.a. het volgende geleverd.

Mixer: Digidesign Profile
 Randapparatuur: Lake Dolby LP4D12, Alesis HD24, Flashplayer,
 Zenders: 34x Sennheiser SK500 G2/EM550, Net 1
 Monitors: Aviom, JBL SRX, Yamaha MSP3
 Set microfoons, e.d.

Jørgen Verhaeren (geluidsontwerp)

Peter van Kruining (mixage)

Johan Kuijpers (zenders)

Anouk van Sprundel (stage)

net wat meer tot het maximale. Dat heeft overigens wel de nodige opstartproblemen veroorzaakt, maar die zijn er nu gelukkig allemaal uit." Van die opstartproblemen wordt in Theater de Efteling overigens geen geheim gemaakt, vertelt Jeroen Zwartjes: "Dat was meteen al geen geheim, aangezien we rondom deze productie een real-life soap van Omroep Brabant hadden lopen. We hebben bij de opstart van de productie heel veel pech gehad. Assepoester deden we met alle gemak van de wereld, maar dit keer was de technische opstart dramatisch. Alles zat tegen."

Wondertjes

Het grootste probleem zat 'm volgens Jeroen Frijters in de geautomatiseerde systemen die bij The Sound of Music gebruikt worden: "We hebben er twee geautomatiseerde systemen in zitten, de trekkenwand en de automatisering die op de vloer draait. Uit de kap komt

"Uit de kap komt op een gegeven moment een vak van duizend kilo naar beneden"

op een gegeven moment een vak van duizend kilo naar beneden. Omhoog en naar beneden ging op de hand prima, maar zodra we het in de changementen mee gingen nemen, dan trok de wand het niet. Dat heeft nogal wat vertraging opgeleverd, waardoor we bijvoorbeeld ook de generale moesten aflasten en opschuiven. Daar was niks aan te doen, want er gingen dingen mis die je vooraf niet had kunnen voorzien. Dat de computer niet zo reageert als zou moeten als die duizend kilo moesten gaan bewegen bijvoorbeeld. We hadden gewoon een ordinaire 'bug' in de computer zitten, bleek uiteindelijk." Naar de buitenwereld toe werd geen verstoppertje gespeeld en werd dus gewoon verteld wat er aan de hand was. "Gewoon omdat we veilig-

heid voorop zetten", legt Jeroen Zwartjes uit. "We willen al vanaf de try-out een kwalitatieve voorstelling hebben staan en daarom hebben we dus af en toe impopulaire beslissingen moeten nemen. Maar goed, ook daar hebben we weer van geleerd en we zijn er als producent, cast en crew heel goed uitgekomen. Uiteindelijk heeft het ook veel power en energie opgeleverd om met zijn allen van die voorstelling een knaller te maken. En dan gebeuren er wondertjes. Dan heb je op vrijdagmiddag een eerste doorloop met tien man in de zaal – dat was de generale – waarna op vrijdagavond de eerste zaal uitverkocht was en dan valt alles in elkaar, valt iedere lach en elk applaus. Dat zorgde bij iedereen voor een enorme ontlasting."

Spannend

De ontlasting was terecht, want dat het spannend was geweest, dat staat vast.

"Pas drie dagen voor de première zijn we gaan draaien zoals het technisch gezien bedoeld was"

Frijters: "Pas drie dagen voor de première zijn we gaan draaien zoals het technisch gezien bedoeld was. We hebben timings aangepast en er een ander systeem aangehangen als extra hulp. John Yost had een aantal eisen wat betreft de tijd die de changemenen in beslag mochten nemen. Dan helpt het natuurlijk niet echt mee als je pas een paar dagen voor aanvang kan draaien zoals het bedoeld was. Maar goed, we hebben het uiteindelijk gepresteerd en daarom zijn we enorm trots op iedereen die eraan heeft meegewerkt. Want iedere productie is tot nu toe spannend geweest, maar dit was wel héél spannend!"